

मिसन्त्रानर्चयेद्भानुं शशिजलेयञ्च सुव्रत !” । तदपि विषय-
साध्यम् । व्रतान्तरं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् “अनेनैव विधानेन
प्रतिभासन्तु यो नरः । सप्रसीदितयं कुर्याद्व्यावृत्तं सं-
वत्सरं रवेः । शीघ्रमेधमवाप्नोति सूर्य्यलोकं च ग-
च्छति । कुलसुखरते राजन् ! सर्वान् कामातृपाश्रुते” ।
उभयमाहेश्वरवतीयावृतं भविष्योत्तरोक्तम् । “लोकं हि-
तार्थं पावन्त्वा उभयमाहेश्वरव्रतम् । समाख्यातं पुरा
पार्थ । नाद्यापि प्रायतं भुवि । मार्गयोगे सिते पक्षे
तृतीयायां समाहिता । कतोपवासा राजेन्द्र ! सर्वभो-
गविवर्जिता । संवेष्टा श्वेतवस्त्रेण शिवं रक्तेन चा-
म्बिकाम् । पञ्चाङ्गं दहेन्दारी भक्तिभावेन भाविता ।
भोजयेच्छिवभक्तांश्च ब्रह्मणान् वेदपारगान् । भक्त्यभ्यो
दक्षिणां दद्याद्भक्त्या शायविनाकृताम् । कतोपवासा
सङ्कल्पितोपवासा “हेमीस्रमां रजतपिण्डमयं महेगम्
रोष्ये सुहृद्वत्सले ससुपस्थितौ तौ । संपूज्य रक्तधित-
वस्त्रयुगोपगूढौ नारी भवत्यविधवा सुतसौख्ययुक्ता ।
पोषमास्याममवासांश्च तद्वत्प्राप्तमीषु च । नक्तमवटन्तु
कुर्वीत हविष्यैर्ब्रह्मचारिणी । उभयमाहेश्वरप्रतिमां हेन्ना
कृत्वा सुशोभनाम् । राजर्तौ वापि कर्षणे स्नापयित्वा
हृतादिभिः । गन्धपुष्पैरलङ्कृत्य वस्त्युन्मेष शोभनैः ।
यच्च भोज्यैरशेषैश्च वितानध्वजचामरैः । भोजयेच्छिवभक्तांश्च
दीनानाथान् प्रतर्पयेत्” । व्रतान्तरं शिवधर्मोत्तरोक्तम् ।
“अष्टम्याञ्च चतुर्दश्यां नियतब्रह्मचारिणी । वर्ष्मेकं
न भुञ्जीत महिमीगजिगीप्रया । वर्षान्ते प्रतिमां कृत्वा
पूर्ववद्विधिसाचरेत् । स्नानार्घ्यैस्तद्व्रतं प्राप्य पूर्वोक्तांस्तु
शुभान् लभेत्” । कस्याप्युभयमाहेश्वर प्रतिमां कर्त्तव्या ।
पूर्ववद्विधि पूर्ववतोक्तवद्विधिः । देवोपव्रतान्तरं “यदीच्छति
सुमन्तारनिह जन्मन्यथापरे । कन्या कुर्याच्चपञ्चेष्ट ! वि-
ष्णुना कथितं व्रतम् । सर्वपापहरं पुण्यं सर्वकामफल-
प्रदम् । उभयमाहेश्वरं नाम कर्त्तव्यं विधिना यथा ।
प्रोवाहिने तथा मासे गृहे भाग्ये १०५थ वा सुने ! ।
मैत्रे १७थाक्ते १८५थ वा कार्यमष्टम्याञ्चाप्य शाङ्करे ६ ।
व्रतान्तरं भृगुसंहितोक्तम् । “उभयमाहेश्वरं नाम या
च स्त्री कुर्वते व्रतम्” इति प्रक्रमे “उभयमाहेश्वरी काव्या
प्रतिमा काञ्चनोद्भवा । त्रिकर्षस्थ तद्वर्ण्य कर्षस्यापि नि-
गन्तव्यं । इष्ट्यथा न कर्त्तव्यं सर्वथा फलकाव्यया ।
स्नापयेत् श्वेतवस्त्राद्यै राजते इषभे शुभे । व्याघ्राजिने
सुविधीर्षे संस्थाप्याभ्यर्च्य यत्नतः । शोपवासा च कुर्वीत

चतुर्दश्यां समाहिता । शैवं साहस्रकं होमं गोथीं
होमञ्च यत्नतः । प्राप्ते प्रभातसमये स्नात्वा संपूज्य पूर्व-
वत् । काङ्क्ष्य वेदविद्वांसं ब्राह्मणं पूज्य भक्तिः ! । अर्च-
येत् प्रतिमां शम्भोः कर्मदोषापशान्तये । वाक्येन ब्रा-
ह्मणं तोष्य ततः पारणमाचरेत्” ।

उल्लूकानवमीवृतं भविष्योत्तरोक्तम् । “उल्लूकाख्या नवमी
राजन् ! कथयामि निबोध ताम् । या काशत्रुपेन क-
थिता तारकस्यास्ति नाशिनी । अश्वयुक्शुक्लपक्षे या न-
वमी लोकविश्रुता । नद्यां स्नात्वा समभ्यर्च्य पितृदेवान्
यथाविधि । पश्चात् संपूजयेद्देवीं चाक्षरुहां भैरव-
प्रियाम् । पुष्पैर्धूपैः सनेन्दैः पांसमत्स्यसुरासवैः । पूज-
यित्वा स्वयं कुर्यान्मन्त्रेणानेन मानवः” । शौरपुः “व्रतेन
येन देवेन्द्र ! प्रसीदत्याशु पावती । तच्चोल्कानवमीसंज्ञं
शृणु । सर्वफलप्रदम् । तस्यां नवम्यां सर्वाणी महिषा-
दीन् महासुरान् । लज्जान् समरे शत्रून् तेन सा न-
वमी प्रिया । अश्वयुक्शुक्लपक्षे नवम्यां प्रयतामवान् ।
स्नात्वाभ्यर्च्य पितॄन् देवान् सन्तुष्ट्याश्च यथाक्रमम् । जपेत्
पञ्चान्नाह्वादेर्षी महिषासुरघातिनीम् । पुष्पैर्धूपैः सने-
न्दैः पञ्चादिफलदादिभिः । भक्त्या संपूजयित्वा देवीं
सम्राधयेत्ततः” ।

कृतव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् । “अथातः संप्रवक्ष्यामि षण्-
मूर्चेरर्चनं परम् । वसन्ते पूजयेच्चित्तं हौ मासौ सुनि-
पुङ्गव ! । फलेः पुष्पैः कषायेस्तु पीड्ये पीड्यैश्च पूजयेत् ।
मधुरेण महाराज । प्राष्टकाले कृतं यजेत् । अनेन पूज-
येच्चित्तं शरदं लवणेन च । कदम्बेन च हेमन्तं तिक्तेन
शिशिरं तथा । नक्ताशनक्षया तिष्ठेत् पञ्चकं वर्जयेद्-
सम् । ब्राह्मणान् भोजयेच्चापि प्रभूतवसनादिभिः । संवत्-
सरमिदं कृत्वा व्रतं परमपावनम् । अश्वमेधमवाप्नोति
राजसूयश्च विन्दति । जैत्रे समारभ्य सिते तु षष्ठीं
संपूजयेद्बलवत्तुष्टकमेवम् । कतोपवासाः सनरो यथोक्तं
लभेत् फलं शाश्वतमेव शीघ्रम्” ।

अष्टपञ्चमीवृतं ब्रह्मयष्टपुः “शृणु राजन् ! प्रवक्ष्यामि
व्रतानामुत्तमं व्रतम् । अष्टपञ्चमीति विख्यातं सर्वपाप-
हरं परम् । नभस्ते शुक्लपक्षे च यदा भवति पञ्चमी ।
नद्यादिषु तदा स्नानं कृत्वा नियममेव च । विधाय
नित्यकन्यादि गत्वा हारवतीसूचीन् । मापयेद्विधिवद्भक्त्या
पञ्चान्वतरजैः शुभैः । हारवतीं, अग्निहोत्रयाचां धूम-
निर्गमद्वारैर्वह्निभिर्युतत्वात्” । अष्टम्याञ्च संप्रर्पयः ।